

Gezondheidsgidsen – Community Health Workers (CHW)

Dialogotafel met Diane Lievens op de VVDB-inspiratiedag te Erembodegem

Oprichting professionele community health workers:

In 2021 door Frank Vandenbroucke als intermutualistisch pilootproject.

Deelnemende steden in Vlaanderen : Antwerpen – Gent – Oostende – Tienen.

De werking van de professionele CHW werd gebaseerd op de bestaande werking van de vrijwillige gezondheidsgidsen in Stad Gent (opgericht in 2018/2019). De werking van die gezondheidsgidsen was er dus eerst !

- De Gezondheidsgidsen is een Gents project. Het zijn 20 vrijwilligers die voornamelijk op aanvraag werken vanuit organisaties waar patiënten en cliënten gekend zijn.
- De Community Health Workers is een federaal project. Het gaat om 6 professionelen die proactief én outreachend aan de slag gaan vanuit bepaalde wijken, organisaties en projecten.

Om de 2 projecten zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen, zitten de coördinatoren regelmatig samen. Waar mogelijk kunnen taken aan elkaar doorgegeven worden.

Gezondheidsgidsen Stad Gent:

Gezondheidsgidsen zijn vrijwilligers die de brug leggen tussen kwetsbare groepen en de eerstelijnsgezondheids- en welzijnszorg.

Daarnaast versterken gezondheidsgidsen de gezondheidsvaardigheden van mensen. Dit doen ze vanuit hun eigen achtergrondervaring en de vertrouwensbandband die ze opbouwen.

Aanvragen komen vanuit de 1^e lijnszorg, dus vanuit alle Gentse zorg- en hulpverleners o.a. Wijkgezondheidscentra (WGC), Lokale Dienstverlening (LDC), SOI, Kind- en Gezin,...

Er kan zowel op afroep als via detachering gewerkt worden:

- Op afroep: per aanvraag via het online aanvraagstelsel (te vinden op de webpagina www.eerstelijnszone.be/gezondheidsgidsen)
- Op detachering: een gezondheidsgids is gedurende een bepaalde tijd op bepaalde dagen beschikbaar ter plaatse (vb. wijkgezondheidscentrum).

Voorbeelden:

- project dikke darmkanker screening door het Wijkgezondheidscentrum De Sleep in samenwerking met het UZ Gent.
- project gemeenschappelijke zitdag "Da is 't" in de wijk Watersportbaan.
- project inloopcentrum Oude Houtlei met dak- en thuislozen.

De opleiding voor gezondheidsgidsen:

Er zijn 8 opleidingsmodules:

- Interpersoonlijke, communicatieve en cultuursensitieve vaardigheden (deel 1)
- Interpersoonlijke, communicatieve en cultuursensitieve vaardigheden (deel 2)
- Deontologie en beroepsgeheim
- De sociale kaart
- Gezondheidszorgsysteem
- Preventie: mondzorg en mentale gezondheid
- Preventie en gezondheidsvaardigheden: gezondheid, diëtist, tabakoloog en BOV coach
- Organisatorische vaardigheden

Naast deze korte basisopleidingen opteren we voor een traject van continue bijscholing en bijsturing op basis van de opdrachten, vragen van de gezondheidsgidsen, noden van de doelgroep, vragen uit de stuurgroep aanmelders.

Thema's die aan bod kunnen komen tijdens intervisiemomenten: zelfzorg, assertiviteit, mantelzorg en dementie, verslavingsproblematiek, vereenzaming, Covid-19,...

Afspraken:

De gezondheidsgids ondertekent een afsprakennota met Stad Gent en is dus verzekerd indien er iets gebeurt. Zij of hij krijgt een vrijwilligersvergoeding, een basis GSM met een beperkt bedrag.

Gezondheidsgidsen doen geen begeleidingen met de eigen auto. Ze kunnen meegaan via openbaar vervoer, taxicheques, afspreken ter plaatse, ander (zieken)vervoer, te voet,...

Taxicheques zijn cheques die door de persoon die op een gezondheidsgids beroep wil doen, zelf moeten aangevraagd worden. De aankoopprijs is 0.90 euro en zijn 2.5 euro waard. Dit geldt voor personen die zich moeilijk zelf kunnen verplaatsen en een beperkt inkomen hebben. De cheques kunnen bekomen worden mits voorlegging van de nodige documenten.

Te Gent is Lieve Vanoverschelde coördinator van de gezondheidsgidsen vanuit de Dienst Regie Gezondheid en Zorg | Stad Gent.

Er zijn regelmatig intervisies met Lieve en andere gezondheidsgidsen. Indien een gezondheidsgids een probleem ervaart, kan die ook steeds bij Lieve terecht.

Wat gezondheidsgidsen doen: alle taken staan mooi omschreven in de projecttekst en op de webpagina.

- Toeleiding en begeleiding
- Ondersteuning
- Promoten van gezondheidsgedrag
- Bij eenzaamheid
- Signaalfunctie
- Detachering
- Meegaan naar het ziekenhuis, dokter, tandarts, OCMW,... Eventueel zelf afspraken maken voor de persoon in het ziekenhuis.
- Luisterend oor bieden
- Vaccinatiecentrum
- Lokaal Dienstencentrum
- Hulp bij papierwerk
- Mee naar wijkgezondheidscentrum
- Indien nodig gaan gezondheidsgidsen ook mee naar Overheidsinstantie (vb. Justitie) om nadien met de persoon te bespreken wat er gebeurde. *Heb je alles goed verstaan, hoe voel je je hierbij?* Ook om dit nadien in de taal van de persoon te kunnen vertellen (vertaalslag maken). Voor het gesprek zelf zijn er altijd beëdigde tolken.
- Tot slot gingen gezondheidsgidsen tijdens de lock down ook mensen opbellen (via een lijst van Lieve) in verband met eenzaamheid en hoe ze zich hierbij voelen.

Wat gezondheidsgidsen niet doen:

- Boodschappen doen, koken
- Vervoer van personen: gezondheidsgidsen mogen geen mensen vervoeren. Niet met de eigen auto en niet met de auto van de betrokken persoon. De begeleidingen gebeuren met het openbaar vervoer, te voet of met de fiets.
Is de persoon minder mobiel, dan bestaan eventueel volgende opties :
 - ~ Vrijwilligersvervoer
 - ~ Ziekenvervoer
 - ~ Taxicheques
- Tolken: de gezondheidsgidsen zijn geen beëdigde tolken en kunnen dus niet ingeschakeld worden om puur te tolken. Naast de andere taken tijdens een opdracht kan wel een vertaalslag gemaakt worden.
- Helpen bij scabiësbehandelingen
- Helpen in de zoektocht naar een woonst
- Gezelschap houden/ oppassen

Meer info via de sites :

- Gezondheidsgidsen Stad Gent: <https://www.eerstelijnszone.be/gezondheidsgidsen>
- Taxicheques Stad Gent: <https://Stad.Gent/nl/mobiliteit-openbare-werken/mobiliteit/mobiliteit-voor-minder-mobiele-personen/taxicheques>